

قبوض هذه السنة تنکوزیل حضرات موافق سنوات سابقه از وزارت مالیه صادر گردد تا اینکه صورت رسمی حقوق آنها از مجلس بوزارت مالیه ارسال شود.

رئیس - مخبر کمیسیون بودجه خوبست توضیح بدنهن تامطلب واضح شود — حالا قبل از آنکه توضیح بدھید و داخل مذاکره بشویم چون جزء دستور نبوده باید معلوم شود که آقایان مایل هستند که امروز مذاکره شود یا اینکه جزء دستور برای جلسه دیگر بگذاریم که اذهان مسبوق باشد (بعضی اظهار داشتند بماند برای جلسه دیگر)

رئیس — اگر مخالفی نیست میگذاریم جزء دستور روز پنجم شنبه — رایپورت کمیسیون معارف راجع بهاده ششم قانون معارف را بخواهند (عبارت ذیل خوانده شد)

تاریخ ۸ شهر جمادی الاولی شماره ۲۰ از کمیسیون معارف بمجلس شورای ملی پیشنهاد آقای حاج فم جمعه بمجلس شورای ملی درخصوص هاده ششم قانون اداری معارف و اوقا ۱۱ با حضور خود خود آقای حاج امام جمعه مطرح مذاکره شد و معلوم گردید که در عبارتی هم که سابقان کمیسیون انشاء شده واز مجلس گذشته است نیت کمیسیون عیناً مطابق با مقصود ایشان بوده و علیهذا رأی کمیسیون معارف براین قرار گرفت که مقصود مزبور در ضمن یکماده العاقیه توضیح شود و ماده مزبوره بطرح ذیل انشاء گردید ماده العاقیه مطحق بهاده ششم قانون معارف و اوقاف اداره کردن وزارت معارف و اوقاف موقوفاتی را که تولیت آنها مستقیماً اجمع ب شخص اوقاف یادولت است با اجازه سلطان در اول و سلطان عصر یادولت است با اجازه سلطان در اول و دولت در ثانی خواهد بود و این در مواردی است که اجازه سلطان عصر یا دولت بوزارت اوقاف منافی غرض واقف نباشد.

حاج شیخ الرئیس - بنده مخالفت خودم را در این پیشنهاد در دو سطر عرض و اخطار می کنم یکی اینکه شاید این پیشنهاد باین ملاحظه شده باشد که در موقعیت این ماده در مجلس مطرح مذاکره بود ترک اولادی یا نسهو و خطائی شده باشد که محتاج باین مشروح و توضیح باشد بنده از طرف و جهان خودم وسایر نمایندگان محترم می خواهم دفاع کنم که همان روزی که این رأی داده شده بود نه مقصود این بود که تولیت مخصوصه منصوصه پادشاه ایران در آن رقباتی که بر حسب تنصیص واقف بآن ساحت قدس داده شده است الغی بشد و یا اینکه موقوف بشود زیرا که الوقف علی حسب مایقها او بوقتها اهلها گویا در اسلام نباشد در تمام ملل متبعه این مطلب مسلم است و جای تردید نیست که اگر کسی وقفي کرد همانطوری که واقف معین کرده است که عایدات آن مصارف بشود باید همانطور عمل بشود و متولی را هر کس معین کرد باید عمل بقرارداد واقف بشود و نظر واقبن را البته در این مسئله و مرحله خوب می گانند آقایان که پادشاه را که متولی می کنند نظر بثروت و غنی و قوت است بنابراین بنده همچ رأی ندارم که وزیر معارف کائنناً ماکان هر کسی باشد البته حالا وزیر معارف محل اعتماد ما است

ممکن است (مجلس یک ساعت از شب گذشته ختم شد).

جلسه ۳۵۹۴

صورت مشروح مجلس یوم سه شنبه ۱۳۶۹

آقای مؤمن الملک رئیس ۳ ساعت و ۲۵ دقیقه قبل از غروب بکرسی ریاست مجلس فرمودند و سه ساعت و ده دقیقه قبل از غروب مجلس را رسمی منعقد نمودند.

آقای میرزا ابراهیم خان صورت جلسه قبل را قرائت کردند.

(اسمی غایبین جلسه قبل بقرار ذیل قرائت شد) آقای ناصر الاسلام بدون اجازه و آقایان مرتضی قلیخان - آفاسیخ رضای دهخوار قانی شبیانی مرتضی قلیخان نائینی با اجازه غائب بودند.

رئیس — ملاحظاتی در صورت مجلس نیست؟ (اظهاری نشد) ملاحظاتی نیست؟ (صورت مجلس تصویب شد) — استیضاحی است آقای نیرالسلطان از رئیس وزراء کرده اند قرائت میشود و قرار روز استیضاح را هم میدهیم و نوشته میشود بوزراء.

(عبارت ذیل قرائت شد)

مقام منیع ریاست مجلس مقدس شورای ملی شید الله ارجانه.

این بنده درخصوص کلیه امور مازندران از اخذ مالیات و طول مدت انقلاب وقتل وغارت متمن دین در آن صفحه از آقای رئیس وزراء استیضاح خواهند نمود مستدعی است زودتر استیضاح را تعین فرمائید — نیرالسلطان.

رئیس — آقای معاون وزارت معارف شما می توانید از طرف وزارء روز استیضاح را معین کنید

معاون وزارت معارف — و فوائد عامة

خیر باید باوزرا مذاکره شود.

رئیس — برئیس وزراء نوشته میشود و قراری هم داده می شود — بعضی کاغذها از وزارت خانها میرسد چون مهم است بنده مسئولیت جواب این کاغذ هارا نمیتوانم تقبل کنم اینست که مجبور هستم که این قبیل مطالب را بهم در مجلس قرائت کنند هر طور مجلس تصویب کرد همانطور جواب داده خواهد شد کاغذی است از طرف وزارت مالیه آمده است قرائت میشود هر طور کصلاح دانستند جواب داده خواهد شد (عبارت ذیل قرائت شد)

مجلس شورای ملی — ساقباً بنره (۴۳۴) در موضوع حقوق اشخاصیکه جزو کتابچه یکصد و پنجاه و دو هزار تومان از وزارت هر بار برگشت

کرد شرحی عرض شده بود که نسبت بحقوق مزبور در کمیسیون بودجه بعضی اصلاحات شده و صورتی از آن بطور غیررسمی بوزارت مالیه رسیده ولی بر حسب معمول تاکنون در تعیین تکلیف آنها رسماً مرقومه صادر نگردیده باین واسطه وزارت مالیه در صدور قبض ماحسان حقوق در محظوظ و بلا تکلیف مانده است چون آقایان غلام پیشخدمت حقوقشان

جزو صورتیکه بکمیسیون بودجه ارسال گردیده و حقوق آنها موروثی و شخصی است و بکمال عسرت و پریشانی دچار هستند من باب رفاه و آسودگی حال آنها در صورتی که اجازه فرمایند

خارج قرانطین خانها مبلغ بیست هزار تومان تصویب فرمود و فرار شد که هر چه زودتر این اقدامات بعمل آید و آن اماکن قرانطین خانها زودتر تأسیس شود از طرف مجلس صحیه رسمی دولتی سه نفر مأمور یکی هم نماینده طبی وزارت داخله در همان

ایام زمستان با وجود اینکه خیلی سرد بود باصرار کمیسیون صحیه فرستاده شدند که بروند در ازلی آستارا ملاحظه بکنند و محلی که مناسب است برای قرانطین خانها معین بکنند آن سه نفر رفتند و محلی را که معین کردند در باغ شاه است در ازلی کم خروبه

شده است آنجا را معین کردند که برای تأسیس قرانطین خانها اگذارند و هر چه زودتر شروع بشود ولی مع التاسف از آنوقت تا حالا که مدتی است میگذرد نقشه های مفصلی از طرف مجلس حفظ الصحوه بوزارت داخله داده شده است و نقشه آن عمارت کشیده شده تا بحال اقدام صحیحی در تعیین آن محلها یا محل دیگری هیچ بعرصه وجود نیامده است چون چندی پیش در اردسابرزو ز و با شده است اگرچه هنوز چیزی رسمی نرسیده است بمجلس صحیه ولی اینکه در اودسا دو نفر یا سه نفر یا چهار نفر گرفتار باین مرض شدند صحیحاً اطلاع دارم لهذا چون احتمال میرود باین طرف واين حدود سرایت کند باز از همان جاییکه در آنجا از شدت سرما خواهید بود و ممکن بوددو مرتبه بروز گشتن اقدام در اینکار خیلی لازم است و بنده اینکار را فوری میدانم و بنده مقصود این بود که شاید از طرف مجلس شورای ملی تاکیدی بشود که با وجودی که مجلس مقدس اقدام کرد بیست هزار تومان هم از برای این تأسیسات تصویب فرمود تا حال تأخیر شده است خیلی اسباب تاسف است واين راهم باید دانست که این مسئله مسئله حقوق ملت است و ملت خیلی در اینجا حقش ضایع میشود از ملتهای میگیرند البته برای حفظ جان باید پیش از این اقدام بکنند و اگر خدای نسخواسته این مرض از حدود بگذرد مسئول آن نفوس که تلف خواهد شد کی خواهد بود.

ذایب رئیس — در این باب اگر مجلس همراه است ثانیاً بوزارت داخله تاکید میشود و چند نفر اجازه نطق خواسته اند گمان میکنم که مجلس همراه باشد که همین قدر که اظهار شد در این باب اخطاری بشود که زودتر اقدام شود والا حضرت اقدس آقای نایب السلطنه بوجب دستخطی که مرقوم فرموده اند از آقایان نماینده گان میخواهند روز دو شنبه ۷ چهار بغرب مانده در دربار شرفیابی حاصل کنند دستور جلسه آتی راپورت کمیسیون معارف راجع بهاده ۶ قانون معارف راپورت کمیسیون بودجه را رجع بحقوق آقای حاج شیخ الرئیس راپورت کمیسیون بودجه راجع بودجه درباری.

افتخار الاعظیم — قانون تعریف تلگراف از کمیسیون فوائد عامة گذشته است و راپورتش را در دو سه روز قبل بنده تقدیم کردم و طبع و توزیع هم شده است استدعا میکنم در جزء دستور سه شنبه گذارده شود که از قدر میدارند گویا این قانون خیلی لازم است باید جزء دستور شود.

ذایب رئیس — اگر طبع و توزیع شده باشد

مباشرت شخص سلطان نبوده است مقصود چه بوده است تعیین شخص مباشر بوده است تعیین مباشر را که پادشاه بتوسط صدر اعظم می کرد امروز بتوسط وزارت معارف و اوقاف می کند و هیچ مخالفی هم با شرح امور ندارد آنهم با کمال رضایت و میل خودش بنده با این ماده الحقیقی مخالفم و اگر یک کلامه طویعاً نوشته شود در ماده ششم قانون معارف رفع تمام این مخطورات را خواهد کرد وابداً محتاج با این ماده الحقیقی نخواهیم بود.

حاج امام جمعه — بنده هیچ گمان نمیکرم

که در این موضوع بعضی از فرمایشات را بشنوم خاطر محترم تمام شماها بخوبی مسبوق است که وقف یک قسم تصرفی است که انسان در مال خودش میکند این در این احکام عقلیه اولیه است اختیار مال خودش را دارد هر طور دلش میخواهد تصرف میکند این اختصاص بدین مقدس اسلام هم ندارد ذنی در اقصی بلاد هندوستان وقفی کرده است که عایدات اوسال بسال بتوسط کارگزاران دولت انگلیس بعلمای عتبات عالیات رسید و قسمت می شود این اختصاص بدین اسلام ندارد و یک مقدمه دیگر این است که من در دلم از این عبارت این معنی را قصد کرده ام این کافی نیست یا اینکه این معنی را درک کرده ام این کفايت نمی کند باید عبارت مهم مراد باشد خاصه در قانون قانون را باید طوری نوشت که هر کس بینند بفهمد که مراد قانون گذار از این قانون چیست حالا در این ماده قانون وزارت معارف و اوقاف اینطور نوشته شده است اداره گردن موقوفاتی که تولیت آنها مستقیماً راجع بشخص سلطان عصر یادولت است و این ماده را از وظایف وزارت معارف و اوقاف قرار داده اند ظاهر این ماده این است که یکی از تکالیف وزارت معارف این است که باید موقوفات را که تولیت آنها شخصاً راجع سلطان عصر است اداره گردد باز خاطر همه شماها مستحضر است که در مقابل احکام شرع اسلام شاه و گذا تفاوت ندارد و احکام اسلامی مشمولش بتمام افراد بنحو واحد علی نسق واحد است همانطور که موقوفه که تولیش با بنده است کسی نمی نواند معتبر بمنه بشود همین طور وقفی را که یادشاه متولی آنست نمیشود تولیت را از دست سلطان گرفت که شما نمی فهمید باید بوزارت معارف و اوقاف و گذار کرد و گمان هم ندارم که یکی از آقایان نمایندگان در این جزء مخالفت داشته باشد و این قابل مخالفت نیست حالا میفرمایند از خود این ماده این معنی استفاده نمیشود بنده میخواهم بدایم که از کجای اینماده معنی استفاده نمیشود اینماده همینقدر می گوید که موقوفاتیکه تولیت آن راجع بشخص سلطان یادولت است وزارت معارف آنرا اداره میکند اعم از اینکه سلطان اجازه بدهد یانده راضی باشد یا نباشد و پس کسیکه میگوید مراد ما زاین ماده قانون همین معنی بوده است این ادعا رفع ایراد از اینجمله نمی کند این ماده مخالف باشروع اسلام است و حال گفت که این ماده هیچ مخالف باشروع اسلام نبوده است و اما اینکه اینکه مراد ما هیچ مخالفت با اسلام نبوده است و اما اینکه اینجا ذکر نمیشود که تولیت را نمیشود بوزارت معارف و اوقاف داد اینهم اینطور نیست گرچه بنده هم نظرم نیست که جائی تولیت موقوفه بدولت و گذار

و ما هم بعضی وقفات ها را دیده ایم در بعضی از وقفات ها هست که سلطان معین بکند آن موضوعی که متولی را شخص سلطان شخصاً خودش فلان کار را بکند یعنی تصریح داردم لامدرسی فلان چارا شخص سلطان معین کرده است ممکن نیست که بتوسط تغیر اجر اشود ولیکن آنچه با اختیارات یعنی با اختیار سلطان است البته مصلحت امروزه که سلطان ملی است این است که سلطان واگذار کند باداره اوقاف تا تنظیمات را بدنه و بمصارف صرف بکند.

افتخار الاعظمن - موقوفاتی را که در ایران

تولیت او با دولت باشد و در وقف نامه اسم دولت نوشته شده باشد بنده علاوه بر اینکه ندیده ام اطلاع هم ندارم که تا کنون چنین وقی شده باشد دوجا را بنده اطلاع دارم که تولیت آن موضوع است بسلطان عصر یکی تولیت موقوفات آستانه رضوی علیه السلام یکی هم تولیت مدرسه مرحوم سپهسالار این دوجا را از قراری که بنده اطلاع دارم مخصوص بشخص سلطان است لکن معلوم است که غرض وقف این نبوده است مثل اینکه در وقف نامه موقوفه مدرسه سپهسالار که بنده دیده ام دارد که چون مباشرت تمام امور مخالف احترام سلطنت است لهذا شخص سلطان یکی از رجالت دولت را که معروف بصلاح و امانت باشد بتصویب ناظر و مدرسین معین خواهد کرد یک کسی را بست نایب التولیه گی بتصویب ناظر و مدرسین معین خواهد کرد پس معلوم میشود که مراد از واقفین نه این است که شخص یادشاه خودش حرکت کند و برود مشهد مقدس و آنجاملاک آستانه رضوی را اجاره بدهد و دخالت در امور اوقاف استانه پناید بلکه غرض آنها معلوم است که برای قدرت و شوکت یادشاه با او و گذار کرده اند که از طرف خودش یک کسیرا که دارای امانت و دیانت و شایستگی مباشرت داشته باشد از طرف خودش معین کند بفرستد برای رسید گی امور موقوفات اینجا به یعنی آیا حقی واقعاً از یادشاه سلب شده است یا نشده است اگر چنانچه نوشته شود در همان قانونیکه از مجلس سابق نوشته شده است یک لفظ طویعاً رفع تمام معاذیر را خواهد کرد بواسطه اینکه آقایان میفرمایند که تولیت این موقوفه منصوص با سلطان عصر است حالا آن موقوفه منصوص التولیه را شما بحکم اجلاد و بحکم قانون مداخله اورا میدهید بوزارت اوقاف بله بنده تصدیق میکنم اگرچنین باشید خلاف شرع است ولی اینجا باید دید که چرا داده است مباشرت را نداده است آن حقی را که سابق داشت پتوسط صدر اعظم ایران متولی باشی برای آستانه مقدس رضوی معین میکردویک نفر هم سمت نایب التولیه گی برای مدرسه سپهسالار معین میکرده این موقوفه منصوص است که سلطان اوقاف و اکنار کند بواسطه اینکه در عبارت این شبهه میرود که سلطان مختار نیست مجبور است البته خلاف تمام ملل روی زمین است که وقف باید بحسب آنچه نظر واقف است عمل شود کما اینکه البته و کلا میدانند که مت加وز هفتاد سال است که بهندوستان انگلیس استیلاع پیدا کرده در این مدت دولت انگلیس یک وقف را تصرف نکرده است بلکه نظارتی در اوقاف دارد اینجا هم همان است توضیحی است ماده علیحده نیست مقصود این است که معلوم باشد و فهمیده شود که سلطان مقهور نیست که اینکار را از مقام سلطنت بمقام دیگری داده باشد برای رفع این شبهه نوشته شده است یک قید دیگری هم در این ماده هست چون البته آقایان وقف نامه های زیادی دیده اند

و دلیلش الفای اوست ولیکن بنده اینکار را اساساً غیر مشروع و خلاف شرع مبنی میدانم که یک متولی منصوص التولیه میخواهد شاه باشد میخواهد گذا باشد این تولیت منصوصه اورا تبدیل کند و تغییل کند و یک ماده دیگر میخواهد وزیر اوقاف باشد یا وزارت اوقاف باشد فقط نظر بنده که این ماده را آنروز تصویب کرده ام و گمان می کنم که سایر نمایندگان محترم هم با بنده هم نظر باشند این بود که در زمان هرج و مرچ و استبداد یادشاه عصر که تولیت یک موقوفه مثلاً آستانه مبارکه با سایر موقوفاتی که مستقیماً باساحت اعلیحضرت راجع بود از طرف یادشاه یک پیشخدمتی یا غلام پیشخدمتی با اختیار خودش مراجعت میکرد مجلس مقدس بحسب مناسبت و ملایم همچو صلاح دید که چون مرجع اوامر یادشاه یا نایب السلطنه در اداره آن اوقاف که تولیش با سلطان باشد بنابراین این بنده اگر هم بخواهم این ضمیمه را داخل بکنم نمی گویم لازم نیست اما یکقدری برمیخورد با آن نظر بنده و سایر هم نظران بنده مثل اینکه توضیح واضح یا ایصال واصل یا تحصل حاصل است این بلکه نکته نکته دیگر هم اینجا لازم میدانم عرض کنم اینجا نوشته است رقباتی که و موقوفاتی که تولیش با دولت است اولاً بنده هنوز ندیده ام که واقعی یک موقوفه قرار بدهد و تولیش را بهشت دولتی واگذار کرده باشد هنوز بنده ندیده ام فرض آن اگر یک چنین وقی هم شده باشد و اینجور تولیت را واقف منصوص کرده باشد بنده هیچ نمی توانم تصویب کنم که وزیر معارف و اوقاف تنها میتواند ملاحظه بکند زیرا که دولت عبارت است از یک هیئت اجرائیه که در هر عصر دولت را تشکیل میکند و شاید بیک نظر بتوان گفت که مجلس داخل آن هیئتی است که دولت را تشکیل میکند و بالاخره اگر موقوفه بعنوان دولت تولیش منصوص شد در آن موضوع ابداً دخالت وزارت اوقاف موضوعی ندارد بلکه اوهم یکی از شرکاء و سهامی تولیت است و نا موازین شرعیه موافقت ندارد که وزیر اوقاف یا وزارت اوقاف شخصاً نمیتواند مداخله کند.

آقا سید حسن مدرس — فرمایشات آقای حاج شیخ الرئیس
غیر این نداریم که باید ماده قانون واضح باشد که اشتباہ نشود که حتی سلطان مجبور است در اینکه بوزارت اوقاف واگذار کند بواسطه اینکه در عبارت این شبهه میرود که سلطان مختار نیست مجبور است البته خلاف تمام ملل روی زمین است که وقف باید بحسب آنچه نظر واقف است عمل شود کما اینکه البته و کلا میدانند که مت加وز هفتاد سال است که بهندوستان انگلیس استیلاع پیدا کرده در این مدت دولت انگلیس یک وقف را تصرف نکرده است بلکه نظارتی در اوقاف دارد اینجا هم همان است توضیحی است ماده علیحده نیست مقصود این است که معلوم باشد و فهمیده شود که سلطان مقهور نیست که اینکار را از مقام سلطنت بمقام دیگری داده باشد برای رفع این شبهه نوشته شده است یک قید دیگری هم در این ماده هست چون البته آقایان وقف نامه های زیادی دیده اند

فتاد شده است با خر و تفکهای

روزنامه رسمی کشور شاهنشاهی ایران

آیا باین فرارداد رفتار شده است یا خیر و تفکه‌ائی
که از طرف انگلیس‌ها از قاجاقیان می‌گیرند بدلت
ایران میدهند یا نمیدهند و اگر نمیدهند در این موضوع
● چه اقدامی کردند زیرا که مخالفی محتاج باشد هستیم
و زیرا همه امور خارجه - یکم قداری از این تفکه‌ها
را که در این اوآخر گرفته اند بگمرک داده اند یعنی
از فرار یکه مأمورین گمرک ایران گرفته اند ولکن خیلی
از اینها را میدانید که در سمت عمان و در آن طرف
ساحل عمان این قاجاقها اتفاق میافتد و در آن موقع
که گرفتار میشود معلوم است که دیگر راجع با ایران
نیست ولی آنچه که در سواحل وینادر ایران گرفته
میشود معلوم است که مأمورین گمرک ایران هم مداخله
دارند و بگمرک ایران تسلیم میشود و بموقع هم بمصرف
میرسد ولی قاجاقهایی که در آن سمت سواحل عمان و
بر عرب اتفاق میافتد خارج از بر ایران است و بگمرک

رئیسی - آقان معتمدالتجار راجع براه آهن
از وزارت امور خارجه سؤالی داشتید؟
معتمدالتجار - چندی است که در جرایند خوانده
میشود که دولتین مجاورین پیشنهاد خط آهنی بدولت
ایران کردند از آقای وزیر امور خارجه سؤال میکنم
که این مسئله صحت دارد یا خیر و اگر صحت دارد
ترتیب آن چیست و دولت علیه ایران چه جوابی در
آن خصوص داده است.

1. *Leucosia* 2. *Leucosia* 3. *Leucosia* 4. *Leucosia*

5

نفر از نماینده‌گان محترم سئوال فرموده بودند این مسئله راه آهن مدّتی است که در جراید و محافل محل مذاکره و گفتگو است و بعضی نطقه‌ای پارلمانی هم راجع باین مسئله در اروپا واقع شده است آقا یان اطلاع دارند چندی پیشتر از طرف سفارت انگلیس درورقه رسمی منتظر شده بودند دستخطی را که از ناصرالدین شاه مرحوم به وزیر مختار انگلیس داده شده بود و ضمناً خواسته بودند که از طرف ایران یک (البیونی) در باب راه آهن جنوب داده شود یعنی یک حق تقدیمی برای کشیدن راه آهن برای خط معینی و یک بندری در خور موسی که در آنجا آن بندر تأسیس بشود و در آنجا راه آهن بسمت جنوب تا یک حد معینی بیاید و در این باب وزارت امور خارجه و هیئت دولت مذاکراتی کردند و بالاخره کتبای سفارت انگلیس اظهار شد که دولت ایران از دادن (البیون) مـعذرت می‌خواهد دولت انگلیس هم با حسن ترتیبات و حسن سیاستی که دارند این مسئله را کتبای پذیرفته و لکن ضمن اظهار کردند که در موقعی که دولت ایران بخواهد داخل مذاکرات راه آهنی بشود و از طرف کمپانیهای تجاری انگلیس پیشنهادی بشود آن پیشنهادها را دولت ایران گوش خواهد داد و هر کدام که بصره دولت ایران باشد قبول والاردن خواهد کرد و جواب این مراسله هم بعد از مشاوره لازمه سفارت انگلیس داده خواهد شد پیشنهادی که کرده بودند همین بود که عرض کردم که یک اسپیونی خواشدو آن (اسپیون) هم مطابق مراسم رسمی عذر خواسته شد و آنها هم این عذر خواستند دولت ایران را قبول کردند دیگر از ظرف دولت روس در این باب پیشنهادی نشده است فقط در یک مجلس

ایرانست یا خیر جوابی که وزیر می‌دهد اینست که داده شده بود بکمپانی نجع و کمپانی نفت موقتی بود کشتی رانی همان طور که عرض کردم تا کنون ولی بوده است حالا اگر تازه از طرف وزارت معمول بوده امور خارجه جلوگیری شده باشد بنده اطلاع ندارم ولی امیدوارم که انشاء الله جلوگیری بکنند یک سؤال دیگر بنده راجح است بکمیسری و کمپانی ناصری اگر اجازه بفرمایند عرض کنم .

وزیر اهر خارجه - بفرمایید .

بهجه - سؤال بنده متعلق بهمان کمیسری نفت است که آقای وزیر امور خارجه اهمیتش را در چندین جلسه قبل تصدیق فرمودند می خواستم بدآنم چه اقدامی فرموده اند برای اینکه تقریباً یازده ماه پیش از این ملاقاتها و مذاکرات صحبتی در این موضوع شده است یا خیر ؟

دوازده سوال راجع به بجهات مسند به وزیر خارجه
و سابق هم عرض کردم که این کمیسری تا تشکیل
شود نمی توانم آن سؤالات خود را عرض بکنم
بجهت اینکه وزیر مسئولمان که وزیر فوائد عامه
باشد موضوعی پیدا نمیکند تا این که بندۀ سؤال
بکنم همچنین در خصوص کارگزار ناصری که چندی
قبل سؤال کردم و تصدیق هم کردند که لازم است
و تاکنون نه کارگزار ناصری معین شده است و نه
کمیسری و باین واسطه تمام سؤالات بندۀ که راجع
پتجاوزات انگلیسها است در آن حدود بزمی مانده
است .

وزیر امور خارجه — در مسئله لنج که فرمودند و کشتی شوشان که بدولت ایران داده اند ملک دولت ایران است منتهی اینستکه بطور موقت آنها کار میکند و از موضوع مذکوره ما خاج است موضوع مذکوره راجع باان اجازه است که پارسال داده بودند و بعد از آن جلوگیری شد واما در مسئله کمیسری نفط بنده در چند جلسه قبل آنچه که راجع بوزارت امور خارجه بود عرض کردم و باقی مسائل و جزئیات آن امر را باید وزارت فوائد عامه بهیئت وزراء پیشنهاد بکند و در آن باب هرچه که رأی هیئت وزراء بر آن قرار گرفت آن اندازه که راجع به وزارت امور خارجه است بنده کوتاهی نخواهم کرد کارگذاری آنجا یعنی کارگذاری عربستان راهم خواسته بودم آمده است و با تعليمات لازمه با حکومت عنقریب خواهد رفت ولی جزئیات امر کمیسری فقط راجع بوزارت فوائد عامه است بایستی بخواهید که جزئیاتش را اقدام ننمایند.

بلوچستان فرستادند ا کرچه آن اردو هم صحیح رئیسی - آقای سلیمان میرزا راجع بمناکرات مسترو ویلسن در پارلمان انگلیس سؤالی از وزارت امور خارجه داشتند بفرمائید .

سلیمان میرزا - تقریباً بنده این سؤال را یک هفته بعد از سؤالی که مستر ویلسن در پارلمان انگلیس کرده بود در (۲۸) ربیع الثانی کرده بوده و متاسفانه تا امروز طول کشیده است مستر ویلسن در یک جلسه از جلسات پارلمان انگلیس از وزیر مستعمرات انگلیس در هندوستان سؤال میکنند که میکویند شما خیال دارید و گفتگو شده است که یک مقداری استعداد بجهة حفظ سیمهای تلگراف و منع قاچاق تفنک بطرف مکران و بلوجستان اعزام ندارید آنرا خواهی میشد و باید تحویل دولت ایران داده اید از قدری دیر حرکت کرده بود و قاچاقچیها اندازه حرکات ناصواب خودشان را بعمل آورده بکن امیدواری داریم که من بعد چنین اتفاقی نمی و جلوگیری خواهد شد و بلندن هم تعليمات داده که با وزیر امور خارجه انگلیس هم داخل مذا بشوند که اگر نگرانی در باب قاچاق داشته باشند دولت ایران فوراً اطلاع بدهند که به منتهی وقت رفتار خواهد کرد این سابقه اطلاعاتی بود بنده داشتم و عرض کردم .

سلیمان میرزا - در موضوع قاچاق فرمودید از قدیم بوده در قراردادی که در موافق در بنادر است ذکر شده است که تفکرگاهائی و منع قاچاق تفنک بطرف مکران و بلوجستان اعزام ندارید آنرا خواهی میشد و باید تحویل دولت ایران داده اید

ج میرزا رضا خان — حاج
مساوات — آدینه محمد
السلطنه — حاج شیخ اسد الله
محمد هاشم میرزا — آقامیرزا
ابراهیم — آقا میرزا
پنجم با کثیرت ۴۴ رأی

د از طرف کمیسیون یکماده
بلد که وقتی که میخواهیم در
نه رأی بگیریم .

۵ - کمیسیون قبول نکرده
اده واحده پیشنهاد بشد و
بلده است بطور ماده بندی در
کرده است که پیشنهاد
دول نکردن برای ترتیب رأی
که با آن رأی بگیریم

۶ - برای ترتیب رأی گرفتن
بات عمومی نوشته شده است
بود کمیسیون هم همین طور
کل اینها هم اینست که نقداً
است

رئیس - با کثیریت (۵۰) رأی تصویب شد
رایپورت کمیسیون بودجه راجع بحقوق آقای حاج
شیخ الرئیس خوانده میشود (بعبارت ذیل قرائت شد)
لایحه ورارت مالیه راجع بحساب آقای حاج شیخ الرئیس
قرائت گردید وزارت مالیه شرحی مرقوم داشته بودند
دراینکه در سالهای پانصد توما در جزء
وجوه افطاریه و صرف حیب حقوق داشتند و در سال
قوی تیل اشتباها در جزء ثبت این مبلغ قلمداد نشده
بوده و چون جزء ثبت بوده فعلاً وزارت مالیه تکلیف خود را
نمیداند و وزارت مالیه نظر بخدمات و اهتمامات کافیه جناب
معظم الیه در ترویج شریعت مطهره و مشروطیت سالی
پانصد تومان بعنوان مدد معاش پیشنهاد نموده بودند
در از مذاکرات لازمه کمیسیون سالیانه مبلغ سیصد
تومان در حق جناب آقای حاج شیخ الرئیس تصویب
نموده ماده ذیل را پیشنهاد مینماید .

نمیشود کفت که جمع کل
باید نوشت که مجلس شورای
لانقدر نقد فلانقدر جنس
ن رأی گرفته شود

— خیلی خوب اینرا
بودجه مجلس که بواسطه
همینطور معوق مانده است
لکن بواسطه معوق ماندن
ین ماده راهم امروز معین

لطف ندارد سه (دو به) دیگر بکارون علیا گذرازیده
و مشغول حمل و نقل است این میشود شش (دو به)
ویک (استمنج) و بنا بر این تقدیر باید گفت که فرق
شکسته شده است و اگر شکسته شده است که آنوقت
بین المللی میشود و آنوقت این بین المللی شدن با آن
نظری که ما داشته ایم که کشتی رانی کارون منحصر
است بیک کمپانی داخله مباین میشود در اینخصوص
سؤال میکنم از آقای وزیر امور خارجه که درین
باب اقدامی فرموده اند که اینها موقوف بشود یا
اقدامی نفرمود اند و اگر اقدامی فرموده اند که
سائمه بیک حینها با ناسخ افظا و ره را سایه اسامه که

ساق بوده است امروز شروع کنیم بتصویب کردن
و گویا حاج شیخ الرئیس خودشان هم راضی باین مسئله
باشند که امروز از برای ایشان لغت (افطاریه) تجدید
شود و اسباب این بشود که بعد از این پی در پی از وزارت
مالیه او ایحیی بیاید و از برای هر کس یک افطاریه
پیشنهاد بشود و این لغت در بودجه یک بابی بشود
با این ملاحظات بنده این را رد میکنم و مخالفم با این
ترتیب و تقاضا می کنم و آقای مخبر ارجاع این را
بکمیسیون بخواهند و در آنجا با حضور خود آقای
حاج شیخ الرئیس در این باب اظهاراتی که لازم است بشود
ما مأمور نیزه هم تعلیمات داده شد که اگر در این
حاج عز الممالک از طرف
رات ذیل قرائت شد)
بلغ (۳۹۲۶) تومان
(۴۵۱) خروار و (۹۵)
سلطنتی تصویب مینماید
مخالفی هست (اظهاری
کیریم به این ماده آقا یانی
و قه سفید خواهند داد و
کبود .
حاج میرزا رضا خان
شماره نموده) آقا یانی که

و با در میقاعد سود این مطلب مستوف علیه بخواهد .

حاج عز الممالک - رجوع بشود بکمیسیون ملاحظات ثانوی بشود و بمجلس پیشنهاد خواهد شد رئیسی - بر میگردد بکمیسیون - آقای بهجت سؤالی داشتید از وزارت امور خارجه در باب کمپانی از آنها اطلاعی ندارد آنچه که وزارت خارجه اطلاع لنج بفرمائید .

بهجت - سؤالات بندہ از آقای وزیر امور خارجه راجع نامور عربستان که هر بوط میشود با انگلیسها متعدد بوده است و حالا گویا برای آن قسمتی که راجع میشود بکارون علیما حاضر شده‌اند که جواب

بصحت - اولاً آن احتمله دا که فرمودند

خان — زنجانی —
شیخ علی — آقامیرزا علی
خان — لواعمالدوله — معااض
متینالسلطنه — حاج آقا
اسدالله خان — حاج سب
رضا مستوفی ·
رؤس — ماده

تصویب شد .
رأیسو - خوب بود
در جمع کل پیشنهاد میباشد

کلیات رأی بگیریم بازما
حاج عزالم مماله
است که کلا بطور یکم
همینطور راپورت داده شد
ضمن این چند ماده قبول
مجلس بشود .

رئیس - چطور قب
کرفتن باید یکماده باشد
حاج عز الممالک
بطوری که در قانون محاسب
باید در مواد را گرفته شد
راپورت داده است و جمع
و جنساً در اینجا نوشته شده

ر آیوس — اینکه
تقداً اینقدر جنساً اینقدر با
ملی برای بودجه دربار ف
تصویب مینماید تا اینکه با
حاج عزالممالک
می نویسم .

رئیس — در باب
پلاتکلیف ماندن ماده (۲)
اگرچه جزء دستور نیست
بودجه خوب است تکلیف ا
بکنیم (کفتند صحیح است)

(در این موقع پیشنهاد آفای
کمیسیون در جمع کل بعبا
مجلس شورای ملی م
و پنجهزار نقد و مقدار (۲
من جنس برای مخارج دربار
رئیس - در این ماده
نشد) مخالفی نیست رأی میگ
که با این ماده موافقند و
آقا یانیکه که مخالفند ورقه

(اوراق رأى أخذ شده آقاي آنها را (۵۰) ورقه سفید
صویب کر دند: دکتر لقمان

شعاشهی - یوسف خان میرزا
نظام الحکماء - دکتر علی سلطان
راسانی - حاج سید نصرالله راهیم قمی - سلیمان میرزا

گیخسرو - آقا شیخعلی شیر
ان - میرزا علی اصفهانی -
ان الحکماء - دهخوار قازی -
رز - آقا محمد - افتخار

که یکی از دیدنها خصوصی شده بود مذاکره کرد و بودند که راه آهنی که در سمت مأموراء قرقاز جدیداً هست تا بساحل ایران و جلفا و غیره خواهد آمد اگر میخواهد آن راه آهن تا نبریز کشیده میشود آنرا هم دولت ایران بخواهد آن راه آهن را نیز با ساحل این مسکوت عهده گذاشتم ولی اینمسئله بیشنهاد دولت انگلیس چون رسمی و کتبی بود انتظار جواب داده شد.

رجیس — آقای حاج عزمالملک و آقای حج سید ابراهیم بجوابی که داده شد مقاعد شدید

رجیس — آقای حاج عزمالملک در باب اتباع ایران ساین عرب سوالی داشتند.

حجاج عزمالملک — چند قبل بندۀ این سوال

را از آقای ویرخارجه کرده بود از قرار اطلاعاتی که از عراق عرب رسیده بود راجع به احوال ساکنین عراق که اینجا حاضرند و بعضی از اینها اضطراری خواسته است راجع برایه با آنها تعامل کردند و همین چند روزه بسفارت اسلامبول وارد شده و همین چند نیز سفارت اسلامبول را از اینجا میکشند فقط

وزیر امور خارجه — علت تأخیر عزیمت

سفیر کبیر را چون خود آقایان میدانند بندۀ دیگر محتاج با ظهار نیدان اما این قریباً که عرض کردم میرسند برای اینست که دفع آن محظوظی که

میفرمایند شده است و واقع‌آفرینی خواهد شد.

رجیس — آقای وحدالملک در باب امور خارجه از این موضعیکه در خاک عثمانی خاصه در عراق عرب زیارت ایران که در خاک عثمانی خاصه در عراق عرب زیارت پیشتر محل ابلاع و گفتاری شده است و بطوریکه

خودشان اظهار داشته‌اند اینها قوانین یعنی مالیاتیها نسبت باتبع اسایر دول خواستنده و بعض مالیاتیها بکنند از تراویه و

تعتمد و عمل مکلفند و غیرالملک و این از برای تبعه ایران که در خاک عثمانی خاصه در عراق عرب زیارت می‌باشد.

وزیر امور خارجه — بله از این موضوعیکه در اسلامبول و تبریز قونسولگری در خاک بغداد از امامورین خالی مانده بود و بطوریکه بایستی

ادمایی که لازم بوده است برای جلوگیری از این مسائل بسته بدهند و بجهاد این مسئله که از مجلس شورای اسلامی خواهد گذشت و نسبت بهم این

وزیر امور خارجه که آیا اطلاع از این مسئله دارند که اینقدر از خواهد بود این ایجاده که این مسئله شد دستور العمل داده شده است که مجددانه داخل

مذاکره بشوند و چیزهاییکه قانونی است و میشود بکشد برای آوردن نفط و اراضی هم اجاره کرده

سایر اتباع دول گرفته نمیشود قدرن شود که از این مسئله بسیار کمیابی از این مسائل باشند

که اینمشله شد و امدادواریم که بد از ورود ایشان با اسلامبول پنایخ حسنه گرفته شود و اسباب آسایش اتباع ایران در خاک عثمانی کاملاً افزایم بشود.

رجیس — آقای ادب التجار از وزیر خارجه

سوالی داشتند.

ادب التجار — نفط میکنند از اینجا هم اینست که داده اینجا هم اینست که داده اینجا هم اینست

رجیس — آقای ادب التجار که از اینجا هم اینست که داده اینجا هم اینست

رجیس — آقای ادب التجار که از اینجا هم اینست که داده اینجا هم اینست

رجیس — آقای ادب التجار که از اینجا هم اینست که داده اینجا هم اینست

رجیس — آقای ادب التجار که از اینجا هم اینست که داده اینجا هم اینست

رجیس — آقای ادب التجار که از اینجا هم اینست که داده اینجا هم اینست

رجیس — آقای ادب التجار که از اینجا هم اینست که داده اینجا هم اینست

رجیس — آقای ادب التجار که از اینجا هم اینست که داده اینجا هم اینست

رجیس — آقای ادب التجار که از اینجا هم اینست که داده اینجا هم اینست

رجیس — آقای ادب التجار که از اینجا هم اینست که داده اینجا هم اینست

رجیس — آقای ادب التجار که از اینجا هم اینست که داده اینجا هم اینست

رجیس — آقای ادب التجار که از اینجا هم اینست که داده اینجا هم اینست

رجیس — آقای ادب التجار که از اینجا هم اینست که داده اینجا هم اینست

رجیس — آقای ادب التجار که از اینجا هم اینست که داده اینجا هم اینست

رجیس — آقای ادب التجار که از اینجا هم اینست که داده اینجا هم اینست

رجیس — آقای ادب التجار که از اینجا هم اینست که داده اینجا هم اینست

رجیس — آقای ادب التجار که از اینجا هم اینست که داده اینجا هم اینست

رجیس — آقای ادب التجار که از اینجا هم اینست که داده اینجا هم اینست

رجیس — آقای ادب التجار که از اینجا هم اینست که داده اینجا هم اینست

رجیس — آقای ادب التجار که از اینجا هم اینست که داده اینجا هم اینست

رجیس — آقای ادب التجار که از اینجا هم اینست که داده اینجا هم اینست

رجیس — آقای ادب التجار که از اینجا هم اینست که داده اینجا هم اینست

خصوص امروز یموضع می‌دانم این حقوقات را بطوری که مخبر فرمودند یک‌صد و پنجاه هزار و کسری بود که در جزء حقوق دربار سلطنتی حساب کردند بودند و در دوره مشروطیت سابق هیچ نظری در این خصوص نشده بود و گویا اکثر اینها هم فرمان نداده‌اند همان یک‌دستخط غلام یا پیشخدمتی یادستخط پیشخدمتی وغیره بوده است و بعضی هم شاید دستخطی داشته‌اند بعداز اینکه آمد بکمیسیون بودجه کمیسیون بودجه چنین صلاح دید که آنها را جزء دیوان عمومی قرار دهد و گفتند نمی‌شود این جزء بودجه سلطنتی باشد و چون اینکمیسیون مجلس سابق نظری در کلیه حقوقات کرده بود و نظر د این حقوقات نکرده بود شاید عقیده اینکمیسیون وضع دیگری بود که بالکله جزء دربار باشد و اینها باین واسطه آنسال چیزی نگرفتند و سال بعد هم با آنها چیزی ندادند و سال گذشته را هم با آنها چیزی نداده اند کمیسیون هم نظر باین ترتیب نمی‌توانست بگوید چیزی با آنها داده شود و چون حکم قطعی هم از مجلس سابق دراین باب نشده بود مثل آن نظری که سابق در حقوقات شده بود در این نشده بود این بود که یک نظری در اینها شد و قرار شد که در جزء دیون عمومی اینصورت بمجلس باید و در ضمن بودجه لابد باید از تصویب مجلس بگذرد همان دیون عمومی را که مجلس سابق تصویب کرده است لابد این مجلس هم باید تصویب کند و عقیده بنده اینست که همینطوری که این دو سال با آنها رفتار کرده اند و آنها صبر کرده اند و چیزی با آنها داده نشده است بازهم صبر کنند تا وقتی که کلیه دیون عمومی بمجلس باید البته آنوقت صورت این اشخاص هم جزء دیون عمومی بمجلس خواهد آمد و تصویب خواهد شد آنوقت مطابق تصویب مجلس حقوق خودشان را دریافت خواهند کرد و لایه کمکداری از دیون عمومی را مطرح قرار بدهیم و باقی دیون عمومی بماند گمان می‌کنم که صلاح نباشد و جواب وزارت مالیه را هم همینطور بدهیم که اینها باید معوق بماند و باید در ضمن دیون عمومی بمجلس باید.

لواء الدوله — مطلب هرچه در پرده بماند گویا خودش بیشتر است خوبست قدری بی پرده صحبت کنیم که حلچی برای کار شد، باشد از طرف وزارت مالیه باین آقایان اطلاع داده‌اند که حقوقات شما کم و کسر شده است و اینها مضطرب شده اند و متظلم شده اند باین طرز و آنطرف بنای سلطنه بوزارت داخله بوزارت مالیه بهمه جامواج با اینها شخصی است و از قرائیکه بسده اطلاع دارم فرمان هم ندارند از شصت سال هفتاد سال قبل وهندا و حقوق اینها در سنّه قوی شیل که کلیه حقوقات در مجلس تصویب شد حقوق اینها هم در بودجه و رارت دربار تصویب شد و گذشته است در بودجه دربار حالا دربار سلطنتی اینها را از خودش یعنی از بودجه خودش خارج می‌کند محض اینکه وزارت دربار حقوق اینها را از بودجه خودش موضوع می‌کند اینها گمان می‌کنند که حقوق آنها قطع خواهد شد باین تصور متزل هستند حالا بایدیک جوابی و یک قراری درسایش آنها داده شود که اینها دونه گیشان کمتر شود.

رئیس - چون بنده می‌بینم که خبلی از آقایان

وحالیه از بودجه دربار خارج شده است بطوری که در نمره قبل عیناً درج شده است قرائت شد) .

رئیس — چنانچه در جلسه گذشته عرض

کردم این رقعه وزارت مالیه چون خیلی مهم بود بنده

نتوانستم مسئولیت جواب را بعده بگیرم اینست که

قرائت شد تا تکلیف جواب آنعلوم شود آقای حاج

عز‌الممالک توضیحی در این خصوص بدھید .

حاج عز‌الممالک مخبر کمیسیون بودجه .

صورت حقوقاتی بجزء معین مال اشخاص معلوم از

طرف وزارت دربار بوزارت مالیه فرستاده شده بود

که در سنّه ایتیل و ما بعدها از جمع وزارت دربار

خارج کرده بودند تفصیل این حقوق این بوده است

که در کمیسیون مالیه محل سابق بعضی اشخاصی که

در دربار مستخدم بوده‌اند و یک حقوقی داشته‌اند و

کمیسیون بودجه آنوقت حقوق بعضی را تصویب

بعضی را اصلاح می‌کرده حقوق آنها را بودجه

کل خارج کرد و جزء بودجه سلطنتی دربار قرار

داده است و در این چند ساله حقوق

آنها جزء آن یک‌کرون یا شصدهزار تومن که

تصویب کرده بود مجلس سابق باید با آن اشخاص

داده شود پارسال وزارت دربار حقوق این اشخاص

را از بودجه وزارت دربار خارج کرده است و بوزارت

مالیه فرستاده است که وزارت مالیه خودش حقوق این

اشخاص را بدهد وزارت مالیه هم چون تابحال این

اشخاص حقوقشان جزء بودجه دربار بوده بطور

واضح اسمی و حقوق آنها را صورت برداشته و

بکمیسیون بودجه فرستاده است برای کسب تکلیف

چون بودجه دربار که از مجلس گذشت راجع بحقوق

اداری وزارت دربار سلطنتی بوده و این حقوق که

حقوق شخصی بوده جزء بودجه دربار منظور نشده

بود یعنی مربوط بآن نبود کمیسیون از آنچه که

این‌طلب راجع با شخصی بوده و می‌بایستی داخل اشخاص

بشود و شخص بشخص رسیدگی گند چندین جلسه

داخل مذاکره شد چون باید رایورت خودش را به

مجلس تقديم نماید باید در رایورت خودش تشریع

و توضیح گند اغلب از اینها اشخاصی هستند که این

حقوق را آباء و اجدادی داشته اند و بعد جزء کشیک

خانه کرده اند همینطور جزء بیوتات سلطنتی حقوق

داده اند یک مقدار جزیهم در زمان محمدعلی میرزا

جزء آن حقوق شده است که معلوم است آن قابل

مذاکره نیست آن اشخاصی که از سابق حقوق داشته

اند و از سابق جزء دربار سلطنتی شده است آنها

را کمیسیون بودجه یک یا کملاً حظه کرده و بالا ملاحظات

خودش رایورت خودش را بمجلس خواهد داد و

بعد از اینکه رایورت طبع و توزیع می‌شود آقایان

البته نظر ایکه دارند خواهند کرد .

رئیس - مطلب باید درست واضح باشد فرض

اینست که تاریخ یک قراری داده نشده است در

مجلس در خصوص حقوق آنها تکلیف وزارت مالیه

معلوم نیست باید قراری در این خصوص داده شود تا

تکلیف وزارت مالیه معلوم شود که آیا موافق سابق

جزء بودجه دربار منظور شود یا بطوری که دروزارت

دربار خارج کرد، است باید همانطور وزارت مالیه

رفتار نماید .

حاج شیخعلی — ننده مذاکره را در این

نیرالسلطان — در خصوص استیضاح بنده گویا آقای رئیس‌وزراء فرمودند روز پنجشنبه استدعا می‌کنم که جزء دستور بگذارید .

رئیس - لازم بجزء دستور گذاشتن نیست همینطور که فرمودند حاضر می‌شوند و جواب استیضاح را میدهند .

(مجلس سه‌هاره از شب گذشته ختم شد)
(حاج میرزا رضاخان)

جلسه ۲۵۷

صورت هشروح مجلس یوم پنجشنبه دهم جمهیری‌الآخری ۱۳۲۹

آقای مؤتمن‌الملک رئیس سه‌ساعت و نیم قبل از غروب بکرسی ریاست جلوس فرمودند و سه ساعت وربع قبل از غروب مجلس را رسماً افتتاح نمودند .

آقای میرزا ابراهیم خان صورت جلسه قبل را قرأت کرد (غائبین جلسه قبل) .

آقایان حاج و کیل‌الرعايا - دهخدا - ناصر - الاسلام بدون اجازه - آقایان شیبانی - دکتر حیدر میرزا با جازه غائب بودند - آقایان حاجی سید نصرالله - دکتر امیرخان - آقامیرزا ابراهیم قمی هریک نیمساعت و آقای نیرالسلطان ۳۵ دقیقه بعداز وقت مقرر حاضر شدند .

رئیس - آقای معتمد التجار در صورت مجلس فرمایشی داشتید ؟

معتمد التجار — در سؤال بنده راجع برآه آهن بنده کدستوال کرد معرض کرد در صورت صحبت کیفیت آن جیست و دولت چه جوابی داده است این‌جمله را مخصوصاً بنده گفتم و نوشته نشده است .

رئیس - اضافه می‌شود ملاحظات دیگری نیست؟ (اظهاری نشد) صورت مجلس تصویب شد .

آقای عز‌المملک تجدید می‌کنند تقاضای خودشان را .

عز‌المملک — بله تجدید می‌کنم .

رئیس - در چه خصوص بود بفرمائید .

عز‌المملک — راجع بظریح که پیشنهاد کرده بود که نمایندگان در زمان و کالت نتوانند داخل در ادارات دولتی بدون وظیفه بشوند و بعداز استتفاء هم تا آخر آندوره تقاضیه نتوانند داخل ادارات دولتی شوند .

رئیس - می خواهید زع دستور امروز گذاشته شود . بله تقاضا می‌کنم جزء دستور امروز گذاشته شود .

رئیس - رأی می گیریم آقایانیکه باین تقاضای آقای عز‌المملک موافقند قیام نمایند (تصویب شد) عده حضار هفتاد و شش است رأی دهنده‌گان

سی و هفت - دستور امروز اولاً رفعه است که از وزارت مالیه رسیده بود در جلسه گذشته قرأت شد و قرارش امروز مذاکره شود یا شد چنان‌قانون تعریفه شود .

آنها کمتر از دو توانی است رأی دهنده‌گان همیشه هم وراثت برای هیئت رئیسه حالاً رفعه وزارت مالیه مجدداً قرأت می‌شود و داخل در مذاکره آن می‌شوند .

(رفعه وزارت مالیه در خصوص حقوق اشخاصی که سابقاً حقوق آنها در بودجه دربار منظور شده بود